

spremeniš, a vendar ni bilo treba v kak drug kraj prenašati ga. Ravno tako si moreš tudi poleti pre-slabe družice ali tretjiče zboljšati. Vendar pa moram opomniti, da se slabemu panju ne sme na enkrat preveč zaléženih satov dati, kajti če bi čebele ne mogle vse zalége obsesti, bi se jim utegnila prehladiti, in tako bi se panj lahko osmradi; zato je najbolj prav to, da se takemu slabemu panju na enkrat le en sam sat zalége dá, pa raje še pozneje drugi in tretji sat, če je potreba.

VII.

Kdor hoče s pridom čebelariti, mora za to skrbeti, da ima močne panjeve, posebno takrat, kedar čebele v ajdovo pašo pošilja. Skušnja nas uči, da en sam močan, zeló čebelen panj v ajdi več medú nanosi, kakor trije slabi, in vendar trije slabi panjevi, če se v ajdo pošljejo, trikrat toliko stroškov prizadenejo, kakor en sam močan, vsaj voznine pride od enega slabega panja ravno toliko plačati, kakor od enega dobrega; — ravno taka je tudi z najemščino od ulnjaka itd. Umen čebelar bo tedaj bolj slabim panjevom več ali manj čebel pridal, ali pa dva ali še več slabih panjev združil, in tako enega samega močnega naredil. — Zopet za tako združevanje čebel so dzierzonzirani panjevi veliko bolj pripravi, kakor pa navadni stari Kranjski.

Ker je na tem veliko ležeče, da zná čebelar čebele prav zedinovati ali družiti, da se mu ne skolejo in med sabo ne pokončajo, zato hočemo to reč malo bolje prevdariti.

Vsakemu čebelarju je znano, da imamo:

1. Panjeve, kateri imajo vplemenjene, ali, kakor čebelarji navadno pravimo, sprašene ali obhrojene, to je, popolnoma rodovitne matice;
2. panjeve, kateri imajo še deviške, to je, take matice, katere še nikakoršne zalége ne zastavljajo;
3. panjeve, kateri nimajo dobrih matic, ampak le tako imenovane trotovke, katere le trote ležejo, delavnih čebel pa ne; — in pa
4. panjeve, kateri nimajo celó nikakoršne matice.

(Dalje prihodnjíč.)

Delitev premij za konje.

(Konec.)

Na *Bohinjsko Bistrico* so prignali k premiranji 20 kobil z žebeti, 9 žebic, 3 enoletne in 1 dveletnega žebička. Premije za kobile z žebeti so tu dobili: Anton Sodja iz Češnjice 8 cekinov, Jožef Stare iz Češnjice 6, Lorenc Bercè iz Srednje vasi, Luka Dobravec iz Češnjice in Jožef Sušnik iz Nomena pa po 4 cekine; samo sreberne medalije za dobro rejo konj so pa dobili Anton Jeklar iz Kropivnika, Simon Sodja iz Češnjice, Janez Hribar iz Jereke in Janez Korošic iz Kropivnika; za žebice so pa dobili premije: Valentin Rozman iz Nemškega rovta 6 cekinov, Matevž Sušnik iz Nomena in Jože Odar iz Stare fužine pa po 4 cekine.

V *Radolico* se je prignalo 12 kobil z žebeti, 8 žebic, 1 žebec, 2 dvaletna žebička in 4 licencirani privatni žebci plemenjaki. Premije so dobili: a) za kobile z žebeti: Miha Rasinger iz Podkorena 8 cekinov, Jožef Vidic iz Lesec 6, po 4 cekine pa France Stroj iz Dvorske vasi in Miha Beravs iz Brega; samo sreberne medalije pa so prejeli Janez Marolt iz Radolne, Janez Pretner iz Predtrga, Jožef Volk iz Hraš; b) za žebice: Peter Teran iz Vrbe 6 cekinov, po 4 cekine pa Jakob Papler iz Vrbne in Janez Babič iz

Brezje; samo sreberne medalije za dobro rejo konj so dobili: Janez Gogala in Matevž Brence iz Hraš, Jakob Janez pa iz Vrbe; c) za žebca France Dornik iz Podhoma 4 cekine; d) za dveletne žebičke: Simon Kolbl na Javorniku 4 cekine; e) za licencirane privatne žebce plemenjake: Jožef Volk iz Vrbe 8 cekinov in Lorenc Volk iz Črničca 4 cekine.

V *Kranj* so prignali k premiranji: 15 kobil z žebeti, 14 žebic, 7 enoletnih in 8 dveletnih žebičkov, 5 licenciranih privatnih žebcev plemenjakov. Premije so pa dobili: a) za kobile z žebeti: Jožef Grašič iz Golnika 8 cekinov, Lenard Sušnik iz Mlake 6, po 4 cekine pa: Janez Sajovic iz Velesovega, Anton Tiringar iz Stražišča in France Mubi iz Spodnje Bele; samo sreberne medalije pa: Jožef Burger iz Vogelj in Anton Naglič iz Kokrice; b) za žebice: Tomaž Grašič iz Strohinja 6 cekinov, po 4 cekine pa: France Rezar iz Kokrice, Jožef Lap iz Most, Jožef Zupan iz Srakovlje in Janez Šimnovec iz Praprotnice; samo sreberne medalije pa so dobili: Jurij Burgar iz Vogelj, Simon Jereb iz Spodnjega Brnika in Alež Porenta iz Brega; c) za enoletne žebičke: Anton Vrban iz Zadrage in Janez Hočevvar iz Spodnjega Brnika po 4 cekine; d) za dveletne žebičke: Jurij Zaverl iz Kranja 6 cekinov, po 4 cekine pa: Janez Hočevvar iz Spodnjega Brnika, Martin Hafner iz Dorfartev, Jernej Repnik iz Zgornjega Brnika, Janez Graiser iz Vodice in Jožef Drinovec iz Okroglega; e) za licencirane žebce sta pa dobila: Jakob Cirar iz Škrjančevega 10 cekinov in Janez Mušič iz Spodnjega Brnika 8 cekinov, samo sreberne medalije so pa dobili za licencirane žebce: Anton Pavčič iz Gatine, Valentin Zupanec iz Sela in Janez Letnar iz Suhadola. Premijam v cekinah se je na vseh štacijah tudi pridjala sreberna medalija za dobro rejo konj.

Slovstvene stvari.

Slovensko slovstvo.

* *Umni kmetovalec* — ali splošni poduk, kako obdelovati in zboljšati polje, travnike, vrtove in gozde. Slovenskim kmetom v poduk spisuje France Povšè, vodja slovenskega oddelka deželne kmetijske šole v Gorici. Na svitlo dala družba sv. Mohora v Celovcu. *I. snopič.*

Pod tem naslovom je prof. Povšè, ki že 6 let kot učitelj na deželni Goriški šoli obdeluje praktično polje kmetijstva, na svitlo dal prvi del obširne knjige, ki ima obseči vse vrste zemljiškega gospodarstva.

Pisatelj „umnega kmetovalca“ si je pri tem svojem delu stavil dvojni namen: podučno knjigo namreč v roke dati našim gospodarjem in pa nižim kmetijskim šolam.

Da je pisatelj kos vstreči temu dvojnemu cilju, dejanska priča je 1. snopič knjižice, ki zdaj pred nami leži. Profesor Povšè vé, koga ima podučiti, in kot strokovnjak zadel je pravo mejo: ogibaje se golega empirizma šel je s temeljitim znanstvenim učenjem le tako daleč, da umen gospodar more za njim. Lahko umevno razlaga vse predmete v domačem jeziku, in to kolikor mogoče na kratko, da ne straši učencev svojih z debelo knjigo. Kjer pa je bilo še več razjasnila treba, dal ga je s podobami, ki povišujejo vrednost knjige in katerih ta snopič šteje 47.

Prvi snopič je razdeljen na 3 poglavja: prvo se suče okoli zemlje, katero kmetovalec obdeluje, drugo okoli rastlinskega življenja, tretje okoli orodja, s katerim se zemlja obdeluje. Vsako poglavje pa je zopet razdeljeno v toliko razdelkov, da gospodar vse

izvé, kar mu je vedeti potreba, da postane to, kar kaže naslov te knjige: umen kmetovalec.

In zato pozdravljamo prof. Povšetovo knjigo s tistim veseljem, s katerim čestitamo vsacemu slovenskemu pisatelju, ki pripomaga k napredku kmetijstva, ki je glavni steber blagostanja naše domovine, kajti revež kakoršnega koli stanú, že po starodavnem pregovoru Rimljanov „pauper ubique jacet“, nima nikjer veljave, in resnično je to, kar je, čeravno sam sloveč vojskovodja, rekel nadvojvoda Karol Avstrijski, da „najlepše zmage so brez ugovora one, ki si jih človeški um pribori od zemlje.“

Dr. Bleiweis.

Slovstvena drobtinica.

Opomnja v čas.

Po slovenskih časnikih namreč v poročilih z jugoslovanskega bojišča zdaj pogostoma čitamo imena krajev napačno pisana in sklanjana.

Tako čitamo na pr. v Trebinjah, v Cetinjah, kakor da bi taka imena bila množnega števila, kar niso. Trebinje, Ljubinja, Nevesinje, Cetinje so neutra in tedaj singul., torej treba pisati: v Trebinju (ali Trebinji), Ljubinju, na Cetinju itd.

Druga napaka je zopet ta, da se hrvaško-srbska imena moškega spola na -ac (= slov-ec) sklanjajo tako, kakor bi a bil trden, ko je vendar gibljiv, ter pišejo nekateri: iz Stolaca, Žabaca, Kragujevaca, na Jastrebacu itd. namesto edino pravih iz Stolca, Žabca, Kragujevca, na Jastrebcu itd.

Prav za to, da bi takih napak ne bilo, priporoča se ta imena po slovenski že v nominativu pisati na -ec, torej: Stolec, Žabec, in so tako tudi pisana v zemljevidih slovenske Matice. To se ve da takemu, ki besedo „vstanek“ sklanja: vstanek, vstaneka, — kakor smo nedavno čitali — takemu tudi to ne bi pomagalo!

Takisto se piše tudi „Nikšiči“, in ne: Nikšiče, v nominativu; tudi se bolje slovensčini prilega: Hercegovina, nego Ercegovina, kakor že Vuk to besedo le pod H tolmači, in ne pod E.

Okolnost ta, da z novinarstvom baveč se Slovenec zapiše „iz Stolaca“, odkriva nam drugo neveselo resnico, da hrvaško-srbskih listov nič ne čitamo, ker bi sicer to pomoto kmali spoznali.

Politične stvari.

Nauk — za ministra nauka.

Bismark mora res veliko veselje imeti nad svojimi mameluki, ki za Prusijo neutrudljivo v Avstriji delajo propagando. Povsod ima nastavljene svoje pionirje, ki vedó, za kaj delajo; je pa tudi družih strežnikov dovolj, ki ne vedó, v čegar službi so. Škandali v Gradcu pri poslednjem zboru nemških naravoslovcev so temu živa priča. Isto take demonstracije so se, kakor Česki časniki z lojalno nevoljo pripovedujejo, godile v Brnu, kjer ste z vrha nove c. kr. colnije vihrali dve veliki novonemški — pruski zastavi. V Črnovicah pa, ko so prve dni t. m. slovesno odpirali novo nemško vseučilišče, so isto demonstracijo nameravali vseučiliščni dijaki, podkurjeni za ono Nemčijo, katera hoče svoje perute raztegniti čez take dežele, kjer le kopica ljudi nemški jezik govori. Telegram iz Črnovic od 5. dne t. m., ki ga je prinesel „Neues Wiener Tagblatt“, nameravane nemške nakane dosti razumljivo razodeva s

tem, da pravi: „minister Stremayr bo danes Črnovice zapustil in le dvorni svètnik Lehmayr bode ondi ostal pri svečanem dijaškem komersu zato, ker dijaki deželnemu glavarju Alesani-u zahtevanega poročstva, da ne bode nikakoršnih demonstracij, niso hoteli dati. Deželni glavar namreč je hotel pruski propagandi, ki se bode tu še bolj kot dozdej vdomačila, perute pristriči, al velikonemški orel ni tega dopustil.

V očigled te Pruske kuge mora poštenega Avstrijanca strah biti, če pomisli, kako silno se ona širi z brezverskim liberalizmom, ki se je leta 1868 zlegel, tudi v Avstriji.

Državniki Avstrijski morali bi vendar to videti, a tudi razumeti, kaj se skriva pod tem, da se tudi v nenemških deželah v javnem življenju, v šolah in v uradnih sili gospodstvo nemščine, s pretvezo, da se ž njo skrbi za omiko in izobraženje ljudstva, katero naj pri vsakoršnih slovesnostih še občuduje na Avstrijski zemlji mogočne Nemško-pruske zastave.

Minister Stremayr se je vstrašil Črnoviškega dijaškega komersa ter je pred njim zapustil Črnovice. Al kaj se mu primeri, ko medpotoma obiše v Levovu staroslavno poljsko vseučilišče in si dá predstaviti ondašnje profesorje? O tem ne govorimo, da minister nauka še vedel ni, da so v Levovu tudi šole z ruskim jezikom; ko mu pa rektor predstavi dr. Buhla, ki nemško državno in pravno zgodovino razlaga z nemškim jezikom, in dr. Kobath, neki mameluk ministra Zemialkovskega, omeni, da se ta nauk vsled posebne deželne želje uči v nemškem jeziku, minister Stremayr poprime besedo, mnogo govori na slavo nemški vednosti in učenosti in radost svojo razodeva nad tem, da na Levovskem Poljskem vseučilišču se vsaj en predmet uči v nemškem jeziku; kaj tacega — pravi gospod minister — je še posebno zarad tega veselo slišati zato, da imajo dijaki tudi priliko, vaditi se nemškega jezika. — Brž pa, ko minister svoj govor konča, stopi vseučiliščni rektor dr. Czerkavski pred nj in mu odvrne tako-le: „Ekscelenca! Dovolite mi opomnjo, da po mojih mislih nalog vseučilišča nikakor ni ta, da bi se mladež jezikov učila, ampak da vseučilišča imajo vednosti gojiti in znanstva širiti.“ — Minister na to omolkne; izvedel je po takem še le tukaj, čemu so vseučilišča. — Ali si bode pač ta nauk zapomnil?

Tudi večina naših deželnih in okrajnih inspektorjev ljudskih šol še ni do spoznanja prišla, čemu so ljudske šole? kajti celó v takih šolah, v katerih je slovenski jezik materni jezik mladine, uboge otroke pred vsem vprezajo v nemško galejo, namesti da bi se v maternem slovenskem jeziku, kakor na Nemškem v nemškem, na Laškem v laškem, na Francoskem v francoskem itd. učili za življenje potrebnih vednosti! Tako se zanemarja v glavnih stvaréh nalog ljudskih šol, da se mladini vbija jezik v glavo, katerega se ne naučijo, ker se ga naučiti ne morejo.

Pa kaj se bomo čudili, če se na suhem lesu to godí, kar se godí na zelenem, kakor smo ravnokar slišali iz Levova!

Ozir po domovini.

Vrh Kríma.

(Dalje.)

Vodnik nam je rekel, da smo v poldrugi uri na vrhu, če dobro stopamo, pa menda le zato, da bi se nobeden ne skesal. — Pot iz Vrbljen na Krim pelje blizo vrha večidel po samem kamenju ter je prec pri prvih stopinjah tako strma, da bi se lahko v koleno